

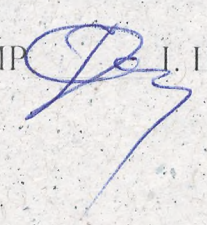
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ

від 16. 09. 2025 № 1

Голова НМР І. СЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«ПСИХОСОМАТИКА»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

денної та заочної форм навчання

статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь 2025

Укладачі:

К. КРИВДА, Ph.D. у галузі психології,
викладач кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін
від «4» вересня 2025 року, № 2.

Завідувач кафедри:

І. ПІСТУХОВА, к. пед. н., доцент

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій,
спорту та реабілітації, від 11» вересня 2025 року, № 2.

Голова Вченої ради
факультету соціально-
гуманітарних
технологій, спорту та
реабілітації:

Н. ЗИКУН, д. н. із соц. ком., професор

Завідувач навчально-
методичного відділу

І. ГРИШУК, доктор філософії

Регістраційний №

Зміст

1.	ПЕРЕДМОВА.....	4
2.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3.	КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
4.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6.	ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	13
7.	РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	15
8.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	17
9.	ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ.....	18

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. «Психосоматика» відноситься до навчальних дисциплін циклу освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня денної та заочної форми навчання. Навчальна дисципліна займає важливе місце за даною спеціальністю та спрямована на формування фахових компетенцій щодо: вивчення теоретичних та практичних основ психосоматики; ознайомлення з психосоматичними проявами; сформувати навички розпізнавання та аналізу психосоматичних проявів, психологічне супроводження діагностичного та терапевтичного процесу; профілактичні заходи психосоматичних проявів. Саме тому, навчальна дисципліна «Психосоматика» допоможе здобувачам вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня оволодіти широким спектром вмінь, навичок та розуміння особливостей повернення консультативних, діагностичних, психотерапевтичних, профілактичних, психокорекційних та реабілітаційних заходів для осіб з психосоматичними проявами.

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення із сучасними теоретичними уявленнями у психосоматиці, набуття здатності у постановці та вирішанні складних прикладних та наукових задач на основі здобутих знань та уявлень. Набуття та формування у здобувачів вищої освіти практичних фахових вмінь і навичок щодо психологічної діяльності у системі охорони здоров'я, особливостей практичної роботи в реабілітаційній діяльності, реалізуючи індивідуальний підхід та враховуючи внутрішню і зовнішню детермінацію, співвідносячи природні та соціальні чинники поведінки людини.

Завдання навчальної дисципліни:

- розглянути та засвоїти здобувачами базові поняття та моделі психосоматики;
- оволодіти основними завданнями, загальними принципами та методами психологічного дослідження психосоматичних розладів;
- розгляд впливу стресу, емоцій та особистих факторів на соматичні захворювання;
- дослідити особливості психотерапевтичних та профілактичних підходів у психосоматиці;
- розвиток навичок використання психодіагностичних методик, інтерв'ювання, тестування та аналізу клінічних випадків.

Міждисциплінарні зв'язки. «Патопсихологія», «Клінічна психологія», «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Соціальна психологія», «Соціологія».

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);
- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – диференційний залік.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється як у письмовому форматі в аудиторії, так і з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (150 год/5 кредитів ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 5	Вибіркова	
Модулів - 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2	2-й	2-й
Загальні кількість годин - 150	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
	26 год.	6
	Семінарські заняття	
	24 год.	4
	Самостійна робота	
	97 год.	138 год.
	Індивід.-консультаційна робота	
	3 год.	2 год.
	Форма підсумкового контролю: диф. залік	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності (ЗК): Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Навички міжособистісної взаємодії. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесні. Спеціальні компетентності (СК): Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. Здатність дотримуватися норм професійної етики. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Здатність самостійно досліджувати, обирати та етично застосовувати оптимальні методи чи програми психологічного втручання для розв'язання актуальних завдань.	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефаківців. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (у т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни). Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії. Знати, розуміти та дотримуватися принципів неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесні у професійній діяльності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(150 год/5 кредити ЄКТС)

№ з/п		Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
			Лекції	Семінарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С.		Лекції	Семінарські заняття	І.К.Р.	С.Р.С.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль І ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ПСИХОСОМАТИКИ											
ЗМ І (Т. 1-4)											
Т. 1	Вступ до психосоматики	14	2	2	-	10	17	2	-	-	15
Т. 2	Моделі психосоматичних розладів: класичні та сучасні біопсихосоціальні моделі	14	2	2	-	10	15	-	-	-	15
Т. 3	Роль стресу в розвитку захворювань	14	2	2	-	10	15	-	-	-	15
Т. 4	Психологічні фактори у виникненні соматичних хвороб	18	4	2	3	9	18	-	2	2	14
Всього за змістовним модулем І:		60	10	8	3	39	65	2	2	2	59
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)											
Модуль ІІ ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ											
ЗМ ІІ (Т. 5-9)											
Т. 5	Основні психосоматичні розлади	20	4	4	-	12	18	2	-	-	16
Т. 6	Методи діагностики та психотерапія психосоматичних розладів	24	6	6		12	18	-	2		16
Т. 7	Психотерапевтичні підходи	15	2	2	-	11	18	2	-	-	16
Т. 8	Дитяча психосоматика	15	2	2	-	11	15	-	-	-	15
Т. 9	Профілактика та психогігієна психосоматичних розладів	16	2	2	-	12	16	-	-	-	16
Всього за змістовним модулем ІІ:		90	16	16	-	58	85	4	2	-	79
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)											
Форма підсумкового контролю – диференційний залік											
Усього за навчальною дисципліною:		150	26	24	3	97	150	6	4	2	138

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ПСИХОСОМАТИКИ

ТЕМА 1. ВСТУП ДО ПСИХОСОМАТИКИ

План лекційного заняття

1. Загальні поняття психосоматики.
2. Історія психосоматики.
3. Поняття соматопсихіки.
4. Науковий та міждисциплінарний підхід.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика терміну «психосоматики».
2. Історія і ключові напрямки розвитку психосоматики.
3. Основні теоретичні підходи.
4. Місце соматопсихіки в теоретичних підходах психосоматики.
5. Сучасні напрямки дослідження психосоматичних захворювань у медичній та психологічній науці.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Роль психосоматики у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психологічного.
2. Порівняння основних теоретичних підходів у психосоматиці.
3. Основні положення теорій темпераменту.
4. Основні положення теорій типологічних моделей.
5. Характеристика соматопсихічних розладів.
6. Значущий вплив психосоматики на сучасну клінічну практику.

Рекомендована література: [1; 4; 5; 6; 9]

ТЕМА 2. МОДЕЛІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ: КЛАСИЧНІ ТА СУЧАСНІ БІОПСИХОСОЦІАЛЬНІ МОДЕЛІ

План лекційного заняття

1. Основні типологічні моделі.
2. Конверсійна модель.
3. Когнітивний підхід.
4. Біосоціальна модель.
5. Феномен алекситимії.
6. Інші моделі психосоматичних розладів.

План семінарського заняття

1. Обговорення типологічних моделей.
2. Порівняння моделей виникнення психосоматичних розладів.
3. Психоаналітичні концепції.
4. Психоендокринний та психоімунний напрямки.
5. Концепції алекситимії, фактор розвитку, види.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняння типологічних моделей.
2. Розгляд понять моделей психосоматики.
3. Теорія «функціональної асиметрії мозку».

4. Біопсихосоціальна модель: переваги та обмеження.
5. Зв'язок клінічної психології з іншими науками.
6. Психодинамічний підхід до проблем психосоматики.

Рекомендована література: [1; 4; 5; 6; 9]

ТЕМА 3. РОЛЬ СТРЕСУ В РОЗВИТКУ ЗАХВОРЮВАНЬ

План лекційного заняття

1. Загальний адаптаційний синдром.
2. Психофізіологія стресу.
3. Копінг-стратегії

План семінарського заняття

1. Стрес та соматизація.
2. Види стресу.
3. Стадії реакції організму на стрес.
4. Механізм впливу стресу на організм.
5. Види копінг-стратегій.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Аналіз теорії Г. Сельє: приклади з сучасної практики.
2. Основні види стресів та їх особливості.
3. Загальна характеристика стадій реакцій на стрес.
4. Фізіологічні реакції стадій стресових реакцій.
5. Основні гормони стресу.
6. Порівняння адаптивних та дезадаптивних копінг-стратегій у різних культурах.

Рекомендована література: [1; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

ТЕМА 4. ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ У ВИНИКНЕННІ СОМАТИЧНИХ ХВОРОБ

План лекційного заняття

1. Психологічний фактор за типом особистості.
2. Психологічний фактор - алекситимія.
3. Психологічний фактор за емоційними станами.
4. Поведінкові фактори.

План семінарського заняття

1. Вплив типу особистості на виникнення психосоматичних хвороб.
2. Характеристики людей з алекситимією.
3. Стратегії регуляції емоцій.
4. Структурно-функціональна модель поведінки людини.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Основні теоретичні підходи у психосоматиці
2. Поняття «алекситимії»
3. Поведінкові фактори виникнення соматичних хвороб

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вплив особистих рис на здоров'я.
2. Моделі можливої етіології алекситимії.
3. Роль емоцій у виникненні психосоматичних симптомів.
4. Стратегії регуляції емоцій.

5. Аналіз поведінкових факторів ризику.
6. Критерії стратегій поведінки при стресі.

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Особистісний профіль хворого на «Кардіофобічний невроз».
2. Особистісний профіль хворого на «Інфаркту міокарда».
3. Особистісний профіль хворого на «Цукровий діабет».
4. Особистісний профіль хворого на «Астму».
5. Особистісний профіль хворого на харчової поведінки (на вибір).
6. Особистісний профіль хворого на дерматологічні хвороби (на вибір).
7. Особистісний профіль хворого на хвороби ЖКТ (на вибір).

Рекомендована література: [1; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ

ТЕМА 5. ОСНОВНІ ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ

План лекційного заняття

1. Серцево-судинні розлади.
2. Психосоматика харчової поведінки.
3. Шлунково-кишкові розлади.
4. Респіраторні розлади.
5. Дерматологічні розлади.
6. Інші розлади систем організму.

План семінарського заняття

1. Особливості захворювань серцево-судинної системи.
2. Чинники порушень «серцевого ритму».
3. Розлади харчової поведінки: нервова анорексія, ожиріння, булімія.
4. Взаємозв'язок емоцій та шлунково-кишкових розладів.
5. Загальна характеристика органів дихання.
6. Гіпервентиляційний синдром.
7. Характеристики груп хвороб шкіри.
8. Особливості проявів інших розладів систем організму.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Психологічні механізми розвитку серцево-судинних розладів.
2. Фактори ризику «Інфаркту міокарда».
3. Особливості розладів харчової поведінки.
4. Взаємозв'язок стресу шлунково-кишкових хвороб.
5. Психологічний портрет пацієнтів з шлунково-кишковими розладами.
6. Особистісні риси розвитку синдрому гіпервентиляції.
7. Особливості перебігу астми у контексті психосоматики.
8. Особливості перебігу драматичних хвороб у контексті психосоматики.
9. Особливості перебігу інших розладів систем організму.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]

ТЕМА 6. МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ПСИХОТЕРАПІЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ

План лекційного заняття

1. Основні методи діагностики.

2. Психологічні тести у психосоматичній практиці.
3. Протоколи роботи з пацієнтами.
4. Загальна характеристика психотерапії психосоматичних пацієнтів.
5. Міжнародна та європейська класифікація.
6. Психотерапія основних психосоматичних розладів.

План семінарського заняття

1. Покрокова робота з пацієнтом.
2. Клінічне інтерв'ю, тести, опитувальники, проєктивні методики.
3. Методи дослідження емоційної сфери, оцінка стресу та якості життя.
4. Алгоритм першої зустрічі, схеми ведення клієнтів.
7. Психотерапія серцево-судинних розладів.
8. Психотерапія розладу харчової поведінки.
9. Психотерапія шлунково-кишкових розладів.
10. Психотерапія респіраторних розладів.
11. Психотерапія дерматологічних розладів.
12. Психотерапія інших розладів систем організму.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Огляд психодіагностичних методик.
2. Порівняльний аналіз клінічного інтерв'ю та стандартних опитувальників.
3. Склад кейсу для діагностики психосоматичного пацієнта.
4. Міжнародна та європейська класифікація алгоритмів терапії.
5. Особливості психотерапії різних соматичних розладів.

Рекомендована література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]

ТЕМА 7. ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ПІДХОДИ

План лекційного заняття

1. Психосінтез.
2. Когнітивно-поведінкова терапія.
3. Тілесно-орієнтована терапія.
4. Гештальттерапія.
5. Символдрама.
6. Позитивна психотерапія.
7. Арттерапія.
8. Сімейна терапія.
9. Інші психотерапевтичні напрямки.

План семінарського заняття

1. Опрацювання вправ психосінтезу.
2. Опрацювання вправ КПТ.
3. Опрацювання вправ тілесно-орієнтованої терапії.
4. Опрацювання вправ гештальттерапії.
5. Опрацювання вправ символдрами.
6. Опрацювання вправ позитивної психотерапії.
7. Опрацювання вправ арттерапії.
8. Опрацювання вправ сімейної терапії.
9. Опрацювання вправ інших психотерапевтичних напрямків.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняння КПТ та психоаналітичних підходів.

2. Телесно-орієнтована теорія: методи та обмеження.
3. Використання арттерапії у роботі з психосоматичними пацієнтами.

Рекомендована література: [2; 3; 4; 6; 7; 8; 9; 10; 12]

ТЕМА 8. ДИТЯЧА ПСИХОСОМАТИКА

План лекційного заняття

1. Особливості дитячої психосоматики.
2. Вплив батьківських установок, переконань та емоційного фону на своїх дітей.
3. Психосоматика за віковими періодами.
4. Особливості роботи з дитячою психосоматикою.

План семінарського заняття

1. Первинні етапи дитячої психосоматики.
2. Залученість батьків від зачаття до першого року життя.
3. Психосоматичні хвороби.
4. Алгоритм роботи з дітьми.
5. Клініко-психологічне консультування.
6. Методи психологічної корекції та психотерапія психосоматичних хвороб.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вплив сім'ї та соціуму на формування психосоматичних розладів у дитячому та підлітковому віці.
2. Найрозповсюдженіші психосоматичні хвороби у дітей.
3. Особливості юнацької психосоматики.
4. Порівняння алгоритму роботи напрямків психотерапії у дитячій психосоматиці.
5. Особливості психологічної корекції та психотерапія психосоматичних хвороб.

Рекомендована література: [2; 3; 4; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

ТЕМА 9. ПРОФІЛАКТИКА ТА ПСИХОГІГІЄНА ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ

План лекційного заняття

1. Психоідукація.
2. Формування здорового способу життя.
3. Розвиток стресостійкості.
4. Практики релаксації.
5. Соціальна підтримка.

План семінарського заняття

1. Особливості психоедукації.
2. Роль психогігієни та психопрофілактики у запобіганні психосоматичних хвороб.
3. Система заходів збереження та відновлення здоров'я в усіх сферах життя.
4. Практики релаксації та майндфулнес.
5. Види соціальної підтримки.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Характеристика психогігієни та психопрофілактики у клінічній психології.
2. Роль психоедукації у запобіганні психосоматичних розладів.
3. Програми тренінгів індивідуальних стратегій психогігієни.
4. Види практик релаксації.
5. Особливості соціальної підтримки.

Рекомендована література: [3; 6; 8; 10; 13; 14; 17]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Загальна характеристика терміну «Психосоматика»?
2. Які історичні етапи становлення психосоматики як науки?
3. Яку роль відіграли античні вчення у розвитку психосоматичного підходу?
4. Значення терміну «Соматопсихічні розлади»?
5. У чому полягає значення психосоматики для сучасної медицина та психології?
6. Міждисциплінарні зв'язки психосоматики.
7. Як основні ідеї психоаналізу вплинули на становлення психосоматики?
8. Які існують психодинамічні підходи до проблем психосоматики?
9. Значення терміну «Алекситимія», хто його автор?
10. Ким розроблена сучасна біопсихосоціальна модель?
11. Які основні положення теорій темпераменту?
12. Які сучасні напрямки дослідження психосоматичних захворювань у медичній та психологічній науці?
13. Які основні положення теорій типологічних моделей?
14. Які основні моделі виникнення психосоматичних розладів?
15. Структура «Функціонального синдрому».
16. Розкрити поняття «Психосоматози».
17. Загальна характеристика поняття «стрес».
18. Які основні стадії стресової реакції та їх основні характеристики?
19. Перерахувати фізіологічні реакції стадій стресових реакцій.
20. Які основні гормони стресу?
21. Механізми психологічного захисту копінг-стратегій, їх значення в розвитку психосоматичного симптомогенеза?
22. Який тип прив'язаності впливає на виникнення психосоматичних хвороб у дорослих?
23. Назвіть основні характерні особливості людей з високим рівнем алекситимії.
24. Які стратегії регуляції емоцій включає модель Дж. Гроса?
25. Які критерії стратегій поведінки при стресі?
26. Психологічні тести в психосоматичній практиці
27. Джерела емоційно обумовлених (психосоматичних) захворювань
28. Нозогенії (психогенні реакції) при психосоматичних захворюваннях.
29. Класифікації та клінічна картина різних варіантів нозогеній.
30. Внутрішня картина хвороби
31. Типи емоційного відношення хворих до своєї хвороби.
32. Особливості психосоматичних розладів і методів психотерапії у дитячому віці.
33. Особливості психосоматичних розладів і методів психотерапії у дорослому віці
34. Загальна характеристика серцево-судинних захворювань. Психосоматичний компонент.
35. Психосоматичні захворювання серцево-судинної системи (есенціальна гіпертонія, ішемічна хвороба серця). Картина особистості.
36. Психосоматичні захворювання серцево-судинної системи (кардіофобічний невроз і порушення серцевого ритму). Картина особистості
37. Фактори ризику "Інфаркту міокарда". Особистісний профіль.
38. Які чинники порушень "серцевого ритму"?
39. Особистісний профіль хворого на "Кардіофобічний невроз".
40. Розлади ШКТ. Сучасні уявлення.
41. Особливості особистості при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту (виразка шлунку і дванадцятипалої кишки, закріплення та емоційні діарея).
42. Особливості особистості при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту („синдром дратівливої кишки", виразковий коліт і хвороба Крона, порушення ковтання).

43. Фактори ризику “Цукровий діабет”. Особистісний профіль.
44. Психологічні чинники “Виразки шлунка та дванадцятипалої кишки”.
45. Види розладів харчової поведінки, їх характеристика.
46. Нервова анорексія і булімія. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи.
47. Психосоматичні аспекти хвороб щитовидної залози (гіпотиреоз, гіпертиреоз). Картина особистості.
48. Картина особистості при психосоматичних захворюваннях шкіри.
49. Які існують групи дерматологічних хвороб?
50. Характеристика псоріазу.
51. Характеристика алергії.
52. Загальна характеристика хвороб органів дихання.
53. Особистісні риси розвитку синдрому гіпервентиляції.
54. Психосоматичні захворювання, пов’язані з репродуктивною функцією жінки (порушення менструального циклу, безпліддя та штучне запліднення).
55. Картина особистості при психосоматичних гінекологічних порушеннях.
56. Картина особистості при функціональних сексуальних порушеннях.
57. Психосоматичні захворювання опорно-рухової системи (ревматичні порушення м’яких тканин). Картина особистості.
58. Психосоматичні захворювання опорно-рухової системи (остеохондроз і ревматоїдний артрит). Картина особистості.
59. Види головного болю (головний біль напружності, мігрень). Особливості особистості та механізм формування больових відчуттів.
60. Картина особистості і клінічна картина психовегетативних розладів.
61. Картина особистості та особливості психотерапевтичної роботи з різними формами депресивних розладів.
62. Психосоматичні аспекти інфекційних захворювань (простуда, простий герпес). Виникнення і перебіг цих розладів.
63. Психосоматичні аспекти інфекційних захворювань (ангіна, туберкульоз). Виникнення і перебіг цих розладів.
64. Описати покрокову роботу з пацієнтом.
65. Клінічне інтерв’ю, тести, опитувальники, проєктивні методики.
66. Які методи дослідження емоційної сфери, оцінка стресу та якості життя.
67. Алгоритм першої зустрічі, схеми ведення клієнтів.
68. Особливості психотерапії серцево-судинних розладів.
69. Особливості психотерапії розладу харчової поведінки.
70. Особливості психотерапії шлунково-кишкових розладів.
71. Особливості психотерапії респіраторних розладів.
72. Особливості психотерапії дерматологічних розладів.
73. Особливості психотерапії інших розладів систем організму.
74. Описати основні вправи декількох психотерапевтичних напрямків.
75. Які особливості дитячої психосоматики.
76. Які існують методи психологічної корекції та психотерапії дитячої психосоматичних?
77. Яка роль психогігієни та психопрофілактики у запобіганні психосоматичних хвороб?
78. Що таке психоедукація?
79. Які існують практики релаксації щодо профілактики психосоматичних хвороб?
80. Які особливості соціальної підтримки щодо профілактики психосоматичних хвороб?

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Денна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1					МКР 6	Допуск - 50 балів	диференційний залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	23									
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4						
Семінарське заняття	2	2	2	2						
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Індивідуально-консультаційна робота	9									
Модулі	Змістовний модуль 2					МКР 6				
Загальна кількість балів за модулем №2	22									
Теми	T.5	T.6	T.7	T. 8	T. 9					
Семінарське заняття	2+2	2+2+2	2	2	2					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5									

Заочна форма навчання

Модулі		Змістовний модуль 1					Допуск - 50 балів	диференційний залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу - 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	20								
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4		10			
Семінарське заняття									
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуально-консультаційна робота	10								
Модулі		Змістовний модуль 2					МКР 15		
Загальна кількість балів за модулем №2	25								
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8	T. 9				
Семінарське заняття		10							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5								

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті для денної форми - 2 бали, для заочної форми – 10 балів (табл. 4.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	К-сть балів	
	Ден.	Заоч.
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2	8-10
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5	4-7
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1	1-3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 6 балів для денної ф/н та від 0 до 15 балів для заочної ф/н. (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	Денна ф/н	Заочна ф/н
Теоретичні питання	1	4
Тестовий блок	3	5
Практичні завдання	2	6
Всього	6	15

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату або презентації і оцінюється від 0 до 9 балів для денної ф/н та від 0 до 10 балів для заочної ф/н. (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Денна ф/н	Заочна ф/н
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготування по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	8-9	8-10
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготування презентації.	1-7	1-6
Не написання реферату та презентації по ньому.	0	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційний залік.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Денна та заочна ф/н

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
9/10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
2/10	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Закалик Г. М. Основи клінічної психології : Навч. Посіб. / Г. М. Закалик, О. В. Войцеховська, Н. М. Шувар. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 429 с.
2. Практична психосоматика: Діагностичні шкали. Навч. Посіб. /За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. 3-те вид., випр. та допов. К.: Видавничий дім Медкнига, 2021. 200 с.
3. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.

Допоміжна:

4. Бондаревич С. М. Взаємозв'язок Я-концепції, самооцінки та психосоматичних захворювань у дорослих. Психологічний вісник Львівського університету. 2022. Вип. 13. С. 21–33.
5. Лісовенко А.Ф. Медична психологія: методичні рекомендації (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс. 2020. 60 с. URL: <http://surl.li/gwpph>
6. Медична психологія : підруч.; за заг. ред. докт. мед. наук, проф. І. Д. Спіріної. Дніпро : ЛІРА, 2022. 300 с. URL: <http://surl.li/gwpoz>
7. Основи медичної психології : конспект лекцій. укладач Т. В. Іванова. Суми : Сумський державний університет, 2022. 275 с. URL: <http://surl.li/gwpor>
8. Чабан О. С., Хаустова О. О. (ред.) Практична психосоматика: тривога: навч. посіб. Київ: Медкнига, 2022. 144 с.
9. Чабан О. С., Хаустова О. О., Асанова А. А.; за заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової Практична психосоматика: хронічний біль: навчальний посібник. Київ: Медкнига, 2024. 132 с

Інформаційні ресурси Інтернет:

10. Національна медична бібліотека України. URL : <https://library.gov.ua/>
11. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL : <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/>
12. Сімейні стосунки: типи сімейних відносин та поради, як налагодити тісний зв'язок з родиною URL : <https://ukr.media/psihologiya/384270/>

Міжнародні видання:

13. Psychological journal: URL : <http://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal>
14. SCD-11. <https://icd.who.int/browse/2025-01/mms/en/>

15. DSM-5. <https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm/educational-resources/assessment-measures>

9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін
від _____ 2025 р. № ____.

Укладачі:

К. КРИВДА, Ph.D. у галузі психології,
викладач кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП